

ויזרע יצחק

פרשת "נצבים"
הפטרה: "שוש אשיש"
 כז' אלול תשס"ח

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"

ח"פה	ב"ש	י"ם	ת"א	
18:09	18:15	17:54	18:10	כניסת שבת
19:04	19:07	19:08	19:07	צאת שבת
19:42	19:43	19:45	19:43	רבנו תם

הגיגים מפרשת השבוע

"אתם נצבים היום כולכם" (דברים כט' ט)

פרשה זו נקראת דווקא לפני ראש השנה כדי להזכיר לכולם "אתם נצבים" בקרוב מאוד נהיה כולנו נצבים לפני ה' למשפט ומי לא ירעד, מי לא יפחד רק לשמע המילה משפטו של מלך מלכי המלכים. כשעם ישראל מאוחדים, "כולכם" אין הקללות והתוכחות יכולים לשלוט בהם, כשיש אחדות בעם ישראל מצטרפות כל המצוות לאגודה אחת וע"י כך יש הרבה יותר סיכוי להצליח במשפט ביום הדין.

"אתם נצבים היום כולכם... ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל" (דברים כט' ט)
 נצבים - לשון מינוי ושררה, כמו: "הניצב על הקוצרים" (רות ב' 1), ובאומרו "כולכם" פירושו על כולם יש עול זה, כל אחד לפי מה שהוא, על דרך אומרם: "כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו" (שבת נד:). ולכן פרט כאן הכתוב ואמר "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם", שכל אחד יתחייב כפי מה שיש בידו, ראשיכם הם הגדולים שבכולן שיכולין למחות בכל ישראל, אלו יתחייבו על הכל, שבטיכם כל שבט ושבט יתחייב על שבטו, זקניכם ושוטריכם כל זקן יתחייב על משפחתו, כל איש ישראל הם ההמון כל אחד יתחייב על בני ביתו. ("אור החיים" הקדוש)

"וישליכם אל ארץ אוזרת" (דברים כט' כא)

ומה שבאה למ"ד גדולה במלה "וישליכם" רמז שאחר שלושים דורות יגלו מארצם, כי מאברהם ועד שלמה ט"ו דורות, ומשלמה ועד צדקיהו גם כן ט"ו דורות. כדאיתא במדרש (שמו"ר טו' כו) על הפסוק: "החדש הזה לכם" שמלכות ישראל נמשלה לירח שלא עמדה כי אם שלושים דורות כימות הלבנה. לכך באה למ"ד גדולה ב"וישליכם אל ארץ אחרת".

"ואמר הדור האזורון בניכם אשר יקומו מאזוריכם והנכרי אשר יבוא מארץ רוזוקה" (דברים כט' כא)
 הכתוב משווה את "הדור האחרון" דהיינו "בניכם אשר יקומו מאחריכם", אל ה"נכרי מארץ רחוקה", ואין לך חזון נבואי לאחרית הימים קשה ממנו, זהו שיא כל הצרות, שה"דור האחרון", הדור היהודי הצעיר יידע כל כך מעט על התורה ועל היהדות, בדיוק כפי שיודע "הנכרי אשר יבוא מארץ רחוקה". (רבי חיים מברסק)

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה" (דברים ל' א)

קשה להבין את לשון הפסוק "הברכה והקללה", לכאורה לא יתכן שיבאו ברכה וקללה כאחד? אך אפשר להסביר זאת, כי למעשה, בכל ברכה יש צד קללה, ובכל קללה יש צד ברכה. למשל העשירות - היא ברכה, ואפשר להוציא על ידה הרבה טובה, אבל גם אפשר לסור על ידה מדרך הישר, ולבא למדרגת וישמץ ויבעט, הרי אין הברכה שלמה. וכנגד זה - העניות היא קללה, אבל יש בה גם צד ברכה, כי אין רגילין לבא על ידה למדרגה של הסרה מדרך הישר, כי נפש העני כהה ועטופה. כמו שאומר הפתגם: "אין טוב מוחלט ואין רע מוחלט בעולם". ואמר כאן הכתוב בגדרי התשובה והשגתה, והיה כי יבאו עליך הברכה והקללה - כי תשתמש בכל דבר לבורר צד הברכה והקללה, לקרב הברכה ולרחק הקללה, אז "ושב ה' א-לקיך את שבותך ורחמך" (תוספת ברכה)

"ושב ה' א-לקיך את שבותך ורחמך ושב וקצבך מכל העמים" (דברים ל' א)

מדוע נכפלה בפסוק המלה "ושב"? לפי שיש שני סוגי גלויות, ושני מיני בני גולה. "ושב ה' א-לקיך את שבותך" נאמר על יושבי הגולה המרגישים בצער הגלות ומשתוקקים לארץ ישראל, אותם שב ה' בראשונה. ואילו "ורחמך ושב וקצבך מכל העמים", מכוון לאותם מבני ישראל שנשתקעו בשעבוד הגלות ונוח להם בה ובטלה מהם התשוקה לארץ ישראל. גם אותם יקבצם ה', בשלב השני, וישיבם לארץ. (משך חכמה)

לקבלת העלון ישירות לתיבת הדואר האלקטרוני שלך, נא שלח מייל לכתובת זו : yosbh1@gmail.com

העלון מוקדש לע"ג

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה.

ראש השנה התשס"ט

תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה

"אתם נצבים היום כלכם" (דברים כ"ט ט)

יובן בס"ד לרמוז בתיבת "היום" שהוא ה' יום, רמז לחמישה ימים נוראים שצריך האדם להתעורר בהם בתשובה לפני ה', והם: יומיים של ר"ה, יום הכיפורים, הושענא רבא (שבו החתימה) ושמני עצרת (שבו מסירת הפתקים). וזהו שאמר: "אתם נצבים, ה-יום לפני ה' א-לקיכם".

(אדרת אליהו)

"תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק" (ר"ה טז).

ולכאורה, כדי להזכיר את עקידה יצחק היה מתאים יותר במקום שופר לקחת סכין שמזכיר את צווי ה' לאברהם "והעלהו לי לעולה" אלא, שבהזכרה זו אין אנו מתכוונים להזכיר רק את הסכמתו של אברהם להקריב את יצחק בנו ואת הסכמתו של יצחק להיות נשחט. כוונתנו היא גם להזכיר שהקב"ה לא חפץ בקרבנות אדם, ולכן החליף לקרבן של איל במקום יצחק, ולפיכך בשעה שאנו עומדים בר"ה במשפט, אנו מרמזים בשופר של איל לומר שגם בנו ינהג כפי שנהג ביצחק אבינו שלקח תמורתו איל "כי לא יחפוץ במות המת".

(בשם אביו של הרה"ק מפשיסחא)

"תשובה" היא ראשי תיבות של חמישה פסוקים :

ת - "תמים תהיה עם ה' א-לוקיך" (דברים י"ג יג). **ש** - "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טז, ח). **ו** - "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט יח). **ב** - "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג' ו). **ה** - "הצנע לכת עם א-לוקיך" (מיכה ו' ח). (ר' זושא)

ביאורי תפילות הימים הנוראים מהספר שפתי חיים

"זכרנו לחיים מלך זופץ בזויים כתבנו בספר זויים למענך א-לוקים זויים"

"זכרנו לחיים" עיקר הבקשה היא לחיים רוחניים, אך גם לחיים גשמיים טובים ככלי וכאמצעי עזר לחיים רוחניים מלאים. "מלך חפץ בחיים". מלך החפץ באנשים חיים שיעבדו "כתבנו בספר חיים". תקבענו בין הצדיקים, החיים חיים אמיתיים, אך לא בגללנו שאיננו ראויים לכך מפני מעשינו, אלא "למענך א-לוקים חיים". למען יתגלה לעיני כל גודל מידת חסדך ורוב רחמיך. בקשתנו היא שתזכרנו לחיים, ותתן לנו כל צרכינו "למענך" כדי שנוכל לעבוד אותך, כי כאשר הדין הוא במבט כזה, נותנים לאדם את צרכיו בשפע מבלי לדקדק עמו ולא על חשבון זכויותיו, מפני שהשי"ת רוצה בו וצריך אותו.

"מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון"

בכל המועדים אנו מסיימים את ברכת היום "מקדש ישראל והזמנים", ואילו כאן הוסיפו חז"ל "מלך על כל הארץ", מפני שעיקר מהות ראש השנה והנושא העיקרי בתפילות ופיוטי היום הוא מלכות השי"ת. ואף הדין של ר"ה הוא תוצאה מיום המלכת השי"ת, כי כל אחד נידון איך מילא את תפקידו בשנה החולפת כעבד ה', ולפי"ז יינתנו לו התפקיד והאמצעים למילוי התפקיד בשנה הנכנסת. וכך מתבארת חתימת הברכה, עיקר מהות היום הוא "מלך על כל הארץ". ומזה נובע "מקדש ישראל" כעבדי המלך להמליכו בעולם, "ויום הזכרון" שבו נזכר ונידון כל אחד עד כמה מילא תפקידו זה.

"שלא עשנו כגויי הארצות"

כל העמים התהוו ונעשו לעם מתוך קשר לארצם, וכל עוד הם נמצאים בארצם הם מהווים עם, אך כאשר מגלים אותם מארצם הם נכחדים ונעלמים, ולעומת זאת עם ישראל נעשה לעם עם קבלת התורה ולפני שנכנסו לארץ ישראל, וגם לאחר שגלו ממנה קיימים הם בתור עם, כי קיום עם ישראל תלוי רק בדביקותו בהשי"ת על ידי לימוד התורה וקיום המצוות. ארץ ישראל עם כל חשיבותה לשלימות הרוחנית של עם ישראל אינה תנאי לקיום האומה. ועל זה עלינו לשבח להשי"ת "שלא עשנו כגויי הארצות" שקיומם תלוי בארץ.

"ונאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם ייזוד שבטי ישראל"

"ויהי בישורון" מלשון "ישר" והכוונה לעם ישראל, כאשר הם מיושרים למטרה אחת והיא עבודת ה', אז הקב"ה מלך עליהם וזהו: "ויהי בישורון - מלך".

מערכת "ויזרע יצחק" מברכת את כל עם ישראל - בברכת שנה טובה ומבורכת.

הארות והערות ניתן להפנות לבן חמו יוסף 052-3268315 yosbh1@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון : 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו יום ששי - 14:00. בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב